

Cauza C-590/23**Rezumatul cererii de decizie preliminară întocmit în temeiul articolului 98
alineatul (1) din Regulamentul de procedură al Curții de Justiție****Data depunerii:**

25 septembrie 2023

Instanța de trimitere:

Bundesgerichtshof (Germania)

Data deciziei de trimitere:

14 septembrie 2023

Reclamanți și recurenți:

CG

YN

Pârâți și intimați:

Pelham GmbH

SD

UP

Obiectul procedurii principale

Încălcarea dreptului de autor și a drepturilor conexe prin preluarea unor segmente de fonogramă prin „sampling” (eșantionare)

Obiectul și temeiul juridic al cererii de decizie preliminară

Cerere de decizie preliminară în temeiul articolului 267 TFUE în vederea interpretării articolului 5 alineatul (3) litera (k) din Directiva 2001/29/CE privind armonizarea anumitor aspecte ale dreptului de autor și drepturilor conexe în societatea informațională

Întrebările preliminare

1) Limitarea utilizării în cazul pastişelor în sensul articolului 5 alineatul (3) litera (k) din Directiva 2001/29 constituie o ipoteză reziduală, cel puțin pentru abordarea artistică a unei opere preexistente sau a altui obiect de referință, inclusiv pentru eșantionare? Noțiunii de pastişă i se aplică criteriile restrictive cum ar fi cerința de a produce efect umoristic, de imitare a stilului sau de omagiere?

2) Utilizarea „în cazul” unei pastişe în sensul articolului 5 alineatul (3) litera (k) din Directiva 2001/29 impune constatarea unei intenții a utilizatorului de a se folosi de un obiect protejat de dreptul de autor în cazul unei pastişe sau este suficient dacă pastişa este recunoscută ca atare de cel care cunoaște obiectul protejat prin dreptul de autor la care se face referire și care are capacitatea intelectuală necesară să perceapă pastişa?

Dispoziții de drept al Uniunii invocate

Articolul 5 alineatul (3) litera (k) din Directiva 2001/29

Dispoziții naționale invocate

Articolul 51a din Gesetzes über Urheberrecht und verwandte Schutzrechte (Legea privind dreptul de autor și drepturile conexe, denumită în continuare „UrhG”)

Prezentare pe scurt a situației de fapt și a procedurii principale

- 1 Grupul muzical „Kraftwerk”, ai cărui membri au fost primul reclamant și predecesorul în drepturi al celei de a doua reclamante, a publicat în anul 1977 o fonogramă, pe care figurează titlul muzical „Metall auf Metall”. Al doilea și al treilea pârât sunt compozitorii titlului „Nur mir”, pe care prima pârâtă a interpretat-o pe fonogramele apărute în anul 1977.
- 2 Reclamantii afirmă că pârâții au copiat, sub formă electronică, un eșantion de aproximativ două secunde dintr- o secvență ritmică a titlului muzical „Metall auf Metall” și au integrat acest eșantion, prin repetiții succesive, în titlul muzical „Nur mir”, cu toate că ar fi avut posibilitatea să interpreteze ei înșiși secvența respectivă. Aceștia au încălcat astfel dreptul conex dreptului de autor ai cărui titulari sunt reclamantii în calitatea lor de producători de fonograme. Reclamantii au solicitat, printre altele, obligarea pârâților la încetarea încălcării, la furnizarea unor informații și la predarea fonogramelor în scopul distrugerii.
- 3 Landgericht (Tribunalul Regional) a admis acțiunea. Apelul pârâților împotriva acestei hotărâri a fost respins. În recursul formulat de pârâți, cauza a fost trimisă spre rejudecare la instanța de apel. După respingerea celui de al doilea apel și a recursului formulat împotriva hotărârii instanței de apel, Bundesverfassungsgericht (Curtea Constituțională Federală) a anulat hotărârea

instanței de recurs și a doua hotărâre a instanței de apel și a trimis cauza instanței de trimitere spre rejudecare. În a treia procedură de recurs, instanța a adresat Curții o cerere de decizie preliminară, care a fost soluționată de Curte (Hotărârea din 29 iulie 2019, C-476/17). Prin intermediul celei de a treia hotărâri a instanței de recurs, aceasta a anulat, în recursul formulat de pârâți, hotărârea instanței de apel și a trimis cauza instanței de apel spre rejudecare și pronunțare a unei noi hotărâri.

- 4 Instanța de apel a modificat hotărârea Landgericht (Tribunalul Regional) și a obligat pârâții să furnizeze informații despre numărul fonogramelor pe care era înregistrat titlul „Nur mir”, produse și/sau livrate în perioada 22 decembrie 2002-7 iunie 2021, precum și să predea copiile acestor fonograme pentru a fi distruse și a constatat în această privință obligația lor de a plăti daune interese; în rest, a respins acțiunea. Prin intermediul recursului introdus la instanța de trimitere, reclamantii își reiterează pretențiile invocate începând cu 7 iunie 2021. Pârâții solicită respingerea recursului.

Prezentare pe scurt a motivelor trimiterii preliminare

- 5 Admiterea recursului depinde de interpretarea articolului 5 alineatul (3) litera (k) din Directiva 2001/29.
- 6 Instanța de apel a reținut că de la intrarea în vigoare, la 7 iunie 2021, a articolului 51a din UrhG nu a avut loc nicio încălcare a dreptului. Ea a considerat că cererea de încetare nu este întemeiată și că cererile privind furnizarea informațiilor, predarea în scopul distrugerii și constatarea daunelor interese au rămas fără obiect din 7 iunie 2021, întrucât preluarea prin eșantionare a secvenței ritmice din titlul „Metall auf Metall” este o pastișă în sensul articolului 51a prima teză din UrhG în versiunea aplicabilă începând cu această dată.
- 7 Recursul trebuie admis în cazul în care instanța de apel a considerat în mod eronat că preluarea prin eșantionare a secvenței ritmice din titlul „Metall auf Metall” constituie o utilizare permisă în cazul pastișei în sensul articolului 51a prima teză din UrhG, în versiunea în vigoare începând cu 7 iunie 2021, cu consecința că nu există nicio încălcare a drepturilor conexe dreptului de autor invocate de reclamantii în calitate lor de producători de fonograme sau de artiști interpreți și nici a dreptului de autor al primului reclamant.
- 8 În opinia instanței de trimitere, instanța de apel a reținut în mod corect că există o ingerință în drepturile reclamantilor în calitate lor de producători de fonograme și de artiști interpreți și că secvența ritmică preluată reprezintă o operă muzicală ce poate fi protejată de dreptul de autor.
- 9 Potrivit articolului 51a prima teză din UrhG, reproducerea, distribuția și comunicarea publică a unei opere publicate sunt permise în scopul caricaturilor, parodierii și pastișelor. Această dispoziție este aplicabilă și în privința dreptului conex dreptului de autor al artistului interpret și al producătorului de fonograme.

- 10 Articolul 51a din UrhG transpune articolul 5 alineatul (3) litera (k) și articolul 4 din Directiva 2001/29 și trebuie astfel interpretat în conformitate cu directiva.
- 11 Întrucât preluarea contestată a secvenței ritmice nu îndeplinește condițiile pentru a fi considerată o caricaturizare sau o parodiere a titlului muzical „Metall auf Metall”, în speță este relevant dacă preluarea contestată a fost utilizată în cazul pastişei în sensul articolului 51a din UrhG coroborat cu articolul 5 alineatul (3) litera (k) din Directiva 2001/29.
- 12 Cu privire la prima întrebare preliminară: este necesar să se lămurească dacă limitarea utilizării în cazul pastişelor în sensul articolului 5 alineatul (3) litera (k) din Directiva 2001/29 constituie o ipoteză reziduală, cel puțin pentru abordarea artistică a unei opere preexistente sau a altui obiect de referință, inclusiv pentru eșantionare, sau dacă pentru noțiunea de pastişă se aplică criterii restrictive cum ar fi cerința de a produce efect umoristic, de imitare a stilului sau de omagiere.
- 13 Instanța de trimitere nu a făcut precizări cu privire la înțelesul obișnuit din statele membre ale Uniunii Europene al noțiunii de „pastică”. Noțiunea de „pastică” în înțelesul folosit în mod obișnuit în limbajul din multe state membre are sensuri multiple, de la imitația unui stil la aranjamente recombinate sau compoziții noi pornind de la un material de origine străină preexistent. Toate sensurile, oricât de diferite ar fi în particular, au în comun referința la ceva ce există deja.
- 14 Faptul că pastişa a fost inclusă într-o dispoziție de limitare împreună cu parodia și caricatura susține identitatea dintre pastişă, parodie și caricatură din punctul de vedere al caracteristicilor esențiale. Potrivit jurisprudenței Curții (Hotărârea din 3 septembrie 2014, Deckmyn și Vrijheidsfonds, C-201/13, punctul 20), parodierea are drept caracteristici esențiale, pe de o parte, pe aceea de a evoca o operă existentă, prezentând în același timp diferențe perceptibile în raport cu aceasta, iar pe de altă parte, pe aceea de a constitui o manifestare a umorului sau o persiflare. În schimb, parodia nu are un caracter original propriu.
- 15 Așadar, trebuie în orice caz considerată o caracteristică esențială și a pastişei faptul că ea evocă o operă existentă, fiind totodată perceptibil diferită de aceasta. Pare însă îndoielnic dacă caracteristica esențială a pastişei este faptul că reprezintă o manifestare a umorului sau o persiflare așa cum este cazul parodiei și caricaturii sau dacă imitarea unui stil al unui obiect protejat de dreptul de autor sau referința sub forma unui omagiu este o caracteristică esențială. Articolul 5 alineatul (3) litera (k) din Directiva 2001/29 trebuie interpretat în sens restrâns întrucât cuprinde o excepție de la drepturile prevăzute la articolele 2 și 3 din directivă. Totuși, interpretarea sa ar trebui să permită păstrarea eficienței practice a excepției astfel delimitate și respectarea finalității sale.
- 16 Scopul excepției pentru „pastică” ar putea revela posibilitatea de a considera că această limitare este o ipoteză reziduală, în orice caz pentru abordarea artistică a unei opere preexistente sau a altui obiect de referință, inclusiv pentru eșantionare, care nu necesită alte caracteristici restrictive. Curtea amintește în această privință

obiectivele urmărite în general de Directiva 2001/29, printre care figurează cel de a se proceda la o armonizare care va ajuta la punerea în aplicare a celor patru libertăți ale pieței interne, precum și asigurarea unui echilibru just în special între drepturile și interesele autorilor, pe de o parte, și cele ale utilizatorilor de obiecte protejate, pe de altă parte (a se vedea Hotărârea în cauza C-201/13, punctele 25 și 26).

- 17 Astfel, excepția „pastichei” ar putea opera în situația în care are loc o abordare artistică a operei utilizate. Limitarea privind pastșa ar putea fi înțeleasă ca o îngrădire generală a libertății artistice.
- 18 Drepturile autorilor, ale producătorilor de fonograme și ale artiștilor interpreți în conformitate cu articolele 2 și 3 din Directiva 2001/29 sunt protejate prin articolul 17 alineatul (2) din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, referitor la proprietatea intelectuală. Pe de altă parte, utilizarea unor opere sau a altor obiecte protejate în cazul caricaturilor, parodierii sau pastșelor poate intra în domeniul de protecție al libertății de exprimare sau al libertății artistice. Astfel, tehnica de „eșantionare” (*sampling*) în discuție în speță, care constă, pentru un utilizator, în a prelua un eșantion dintr-o fonogramă și în a-l utiliza pentru crearea unei noi opere, constituie o formă de exprimare artistică ce ține de libertatea artelor, protejată prin articolul 13 din cartă.
- 19 Când a introdus noua îngrădire de la articolul 51a din UrhG, legiuitorul german a avut în vedere un sens larg al noțiunii de pastșă, care, sub rezerva echilibrului just între drepturile și interesele autorului și ale utilizatorilor, să cuprindă în special practici cum sunt, de exemplu, eșantionarea, deoarece tehnicile culturale ale citării, imitării și referinței constituie un element de fond al intertextualității și a creației culturale contemporane și comunicării în „Social Web” (rețeaua socială).
- 20 Cu privire la a doua întrebare preliminară: trebuie de asemenea să se clarifice când are loc o utilizare „în cazul” unei pastșe în sensul articolului 5 alineatul (3) litera (k) din Directiva 2001/29. Instanța de trimitere consideră că în această privință ar trebui să fie suficientă constatarea că utilizarea ca pastșă poate fi recunoscută de cel care cunoaște obiectul protejat prin dreptul de autor la care se face referire și care are capacitatea intelectuală necesară să perceapă pastșa.
- 21 Întrebările preliminare sunt pertinente pentru soluționarea cauzei. Prima întrebare preliminară este pertinentă pentru soluția în cauză având în vedere constatările instanței de apel, respectiv că titlul muzical „Nur mir” evocă secvența ritmică preluată din „Metall auf Metall”, față de care se diferențiază totodată în mod perceptibil, fără a imita stilul secvenței ritmice preluate din „Metall auf Metall” și fără a constitui o manifestare a umorului sau o persiflare. Prima întrebare preliminară este pertinentă pentru soluția în cauză având în vedere că instanța de apel nu a făcut nicio constatare privind intenția părților, considerând că nu este necesar să se constate intenția de a imita sau de a omagia a prelucrătorului.

- 22 Scopul menținerii unui echilibru just între drepturi și interese este avut în vedere la articolul 5 alineatul (5) din Directiva 2001/29. Potrivit acestuia, excepțiile și limitările prevăzute la articolul (5) se aplică numai în anumite cazuri speciale care nu intră în conflict cu exploatarea normală a operei sau a altui obiect protejat și nu aduc în mod nejustificat atingere intereselor legitime ale titularului dreptului („testul în trei etape”). Potrivit constatărilor instanței de apel, aceste condiții sunt îndeplinite în speță.

DOCUMENT DE LUCRU